

BỘ TÀI CHÍNH

Số: 15017 /BTC-QLG

V/v trả lời chất vấn của BQH
khoá XIII, kỳ họp thứ 2

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày 07 tháng 11 năm 2011

Kính gửi: Đại biểu Quốc hội Trương Thị Ánh
Đoàn đại biểu Quốc hội Thành phố Hồ Chí Minh

Bộ Tài chính xin trả lời chất vấn của Đại biểu như sau:

Nội dung kiến nghị:

Việc tăng giá xăng dầu, giá điện ảnh hưởng rất lớn đến sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp và đời sống nhân dân.

Theo đề nghị của cử tri xin Bộ trưởng cho biết:

- Tại sao giá xăng dầu thế giới có lúc giảm mà giá trong nước của ta không giảm, tại sao có lúc giá xăng dầu, giá điện điều chỉnh tăng liên tục năm 2011. Có phải do kinh doanh 2 ngành này thực sự lỗ hay do công tác quản lý điều hành về giá của Bộ thời gian qua lỏng lẻo, chưa thật sự kiên quyết điều hành giá giảm khi cần thiết.

- Sắp tới, Bộ sẽ thể hiện vai trò điều hành của mình như thế nào để quản lý hiệu quả nhất giá cả hợp lý các mặt hàng nói trên, không gây đột biến làm biến động lớn giá cả sinh hoạt ảnh hưởng đời sống nhân dân?

Trả lời:

Hiện nay, nền kinh tế của nước ta đang thực hiện nhất quán cơ chế giá thị trường có sự điều tiết của Nhà nước. Vì vậy, Chính phủ đã báo cáo Quốc hội lộ trình từng bước điều chỉnh giá để xoá bao cấp qua giá đối với một số hàng hoá thiết yếu như điện, xăng dầu để thực hiện cơ chế giá thị trường nói trên, cụ thể:

1. Đối với giá điện:

Trên cơ sở đề nghị của Bộ Công Thương, ngày 23/2/2011 Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 269/QĐ-TTg về giá bán điện năm 2011, theo đó giá điện bình quân là 1242đ/kwh, tăng 165đ/kwh (từ mức 1077đ/kwh lên mức 1242đ/kwh), thực hiện từ 1/3/2011 và được giữ ổn định đến nay. Như vậy giá điện năm 2011 chỉ được điều chỉnh tăng một lần và với mức độ điều chỉnh có kiềm chế, vì vẫn chưa tính đủ một số yếu tố giá đầu vào của giá điện theo giá thị trường, cụ thể:

- Giá than bán cho sản xuất điện chỉ bằng khoảng 57% đến 63% giá thành tiêu thụ than 2010 đã được kiểm toán;

- Chưa tính đủ chi phí mới phát sinh: tỷ giá tính 19.500 VNĐ/USD (hiện nay là: 21.011VNĐ/USD); Giá dầu điêden tính 15.500 đồng/lít (hiện nay là 20.400đồng/lít), dầu ma dút tính 13.300 đồng/kg (hiện nay là 16.800 đồng/kg);

- Số lỗ lũy kế đến 31/12/2010 tạm thời "khoanh" lại để phân bổ dần vào chi phí của các lần điều chỉnh giá điện trong các năm sau;

- Tại thời điểm tính giá không tính lợi nhuận cho ngành điện.

Nếu tính đủ các yếu tố như trên vào giá điện thì giá điện phải điều chỉnh tăng cao hơn mức 165đ/kwh.

Như vậy, chủ trương việc điều chỉnh giá điện là việc bắt buộc không thể không làm để thực hiện xoá bao cấp qua giá, nhưng khi quyết định tăng giá điện, Chính phủ đã cân nhắc chỉ bù đắp một phần chi phí phát sinh cho ngành điện nói chung và cho EVN nói riêng, nhằm giảm thiểu ảnh hưởng của tăng giá điện tới lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô, tốc độ tăng trưởng kinh tế và đời sống xã hội. Đó là một bước đi trong lộ trình để thực hiện thị trường hoá giá điện và để giá điện thực sự trở thành tín hiệu thu hút đầu tư vào các công trình điện, đảm bảo cho hệ thống điện có đủ nguồn cung cấp, đủ năng lực truyền tải và phân phối điện, vận hành ổn định.

2. Đối với giá xăng, dầu:

Điều hành giá xăng dầu hiện nay đang được thực hiện theo quy định tại Nghị định 84/2009/NĐ-CP ngày 15/10/2009 của Chính phủ về kinh doanh xăng dầu (gọi tắt là Nghị định số 84/2009/NĐ-CP), với nguyên tắc bao trùm là: "*Giá bán xăng dầu được thực hiện theo cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước*". Do lượng xăng dầu thành phẩm tiêu thụ trong nước hiện nay chủ yếu phải nhập khẩu 70% nên giá xăng dầu trong nước phụ thuộc vào sự biến động của giá thị trường thế giới. Giá xăng dầu thị trường thế giới để tính giá cơ sở làm căn cứ để điều hành giá bán ở trong nước là giá xăng dầu thành phẩm Platt Singapore (không phải tính theo giá dầu thô) và được tính theo mức giá bình quân 30 ngày của số ngày dự trữ lưu thông quy định tại Điều 22 của Nghị định 84/2009/NĐ-CP chứ không phải tính theo giá thế giới của từng thời điểm cụ thể để làm căn cứ điều chỉnh giá.

Từ khi Nghị định số 84/2009/NĐ-CP được ban hành và tổ chức thực hiện, giá thị trường thế giới năm 2010, 2011 diễn biến rất phức tạp, có những thời gian giá giảm nhưng phần lớn thời gian biến động theo chiều hướng tăng; mặt khác tình hình kinh tế vĩ mô, lạm phát ở trong nước cũng có những diễn biến không thuận lợi. Trong bối cảnh đó, để thực hiện mục tiêu bình ổn giá, Bộ Tài chính đã phối hợp với Bộ Công Thương điều hành giá xăng, dầu không chỉ bám sát các quy định của Nghị định số 84/2009/NĐ-CP mà còn bám sát các chỉ đạo của Chính phủ trong từng thời kỳ... Vì vậy có thể đánh giá tình hình thực hiện cơ chế quản lý, điều hành giá xăng, dầu thông qua 2 giai đoạn như sau:

1. Giai đoạn doanh nghiệp tự quyết định giá trong biên độ được phép quy định tại Nghị định số 84/2009/NĐ-CP (Quý I/2010).

Sau thời gian những tháng cuối năm 2009, giá xăng, dầu trên thị trường thế giới không có biến động nhiều, thì ngay từ đầu tháng 1/2010 giá xăng dầu thế giới đã bắt đầu có biến động tăng làm cho giá cơ sở tăng cao hơn giá bán hiện hành. Để xử lý giá phù hợp với biến động của thị trường, các doanh nghiệp bắt đầu thực hiện quyền tự định giá đúng theo quy định tại tiết a khoản 2, tiết a khoản 3, Điều 27 Nghị định số 84/2009/NĐ-CP cụ thể là: Khi giá cơ sở tăng hoặc giảm trong phạm vi biên độ cho phép các doanh nghiệp được định giá thì các doanh nghiệp đã điều chỉnh linh hoạt giá xăng, dầu theo hướng có tăng, có giảm cùng chiều với sự biến động của giá cơ sở; cụ thể:

Điều chỉnh tăng giá xăng 2 lần (ngày 14/1/2010; 21/2/2010);

Điều chỉnh tăng giá dầu madút 2 lần (ngày 4/1/2010; 14/1/2010);

Điều chỉnh giảm giá dầu hoả, diesel, madút 1 lần (ngày 3/3/2010).

Việc điều chỉnh giá các lần như trên với tỷ lệ không lớn (từ 2 - 4% cho mỗi lần điều chỉnh trong biên độ dưới 7% cho phép), và đã thực hiện đúng quy trình, đúng thẩm quyền, và thực hiện đúng việc tính giá bình quân trong 30 ngày làm cơ sở xem xét điều chỉnh giá, thực hiện đúng quy định về khoảng cách giữa 2 lần điều chỉnh giá liên tiếp (10 ngày) theo quy định tại Nghị định số 84/2009/NĐ-CP.

2. Giai đoạn giá xăng dầu thế giới tăng cao, lạm phát ở trong nước có những diễn biến phức tạp, Nhà nước thực hiện quyết liệt các biện pháp bình ổn giá xăng dầu theo quy định tại tiết b,c Khoản 3, Điều 27, Nghị định số 84/2009/NĐ-CP (từ Quý II/2010 đến nay) có kết hợp ở mức độ nhất định với việc cho phép doanh nghiệp tự định giá trong một số thời điểm.

Bước vào đầu Quý II/2010, giá xăng dầu trên thị trường thế giới tiếp tục biến động tăng cao hơn Quý I, để bình ổn giá và giảm thiểu các yếu tố tâm lý tác động bất lợi đến mặt bằng giá; ngày 06/04/2010 Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 18/NQ-CP, trong đó về xăng, dầu Chính phủ đã chỉ đạo: “Sử dụng linh hoạt, hiệu quả các công cụ phí, thuế, quỹ bình ổn giá xăng dầu, không để giá xăng dầu tăng trong thời gian ngắn, gây bất lợi đến sản xuất và tâm lý người tiêu dùng”. Chấp hành chỉ đạo trên từ ngày 07/04/2010 Liên Bộ thực hiện việc điều hành theo hướng: Tạm thời chưa đề các doanh nghiệp tự định giá trong biên độ cho phép, thực hiện giữ ổn định giá đi liền với việc Bộ Tài chính áp dụng biện pháp giảm thuế nhập khẩu (giảm 3% - 5%); đồng ý để doanh nghiệp sử dụng quỹ bình ổn giá (400đ - 500đ/lít,kg) bù đắp phần chênh lệch giá cơ sở cao hơn giá bán hiện hành. Tháng 05/2010 khi giá cơ sở giảm so với giá hiện hành, Liên Bộ đã yêu cầu các doanh nghiệp thực hiện quyền tự định giá thông qua việc giảm giá xăng: 500đ/lít và giảm mức sử dụng quỹ BOG xuống 200đ/lít. Ngày 08/06/2010 tiếp tục giảm giá xăng 500đ/lít, diesel:

200đ/lít, madút: 500đ/kg, dầu hoả: 300đ/lít và yêu cầu các doanh nghiệp ngừng sử dụng Quỹ BOG từ ngày 09/06/2010. Tháng 08/2010 giá cơ sở tăng cao trở lại, Bộ Tài chính tiếp tục giảm thuế nhập khẩu, sử dụng quỹ bình ổn giá, cho phép doanh nghiệp điều chỉnh tăng giá ở mức độ nhất định và yêu cầu các doanh nghiệp phải thực hiện giãn thời gian giữa hai lần điều chỉnh tăng giá từ 10 ngày lên 30 ngày.

Từ cuối năm 2010 đến cuối tháng 03/2011, trong khoảng 6 tháng giá xăng dầu thế giới liên tục tăng cao làm cho giá cơ sở luôn tăng cao hơn giá bán hiện hành (giá xăng 92 thế giới bình quân (USD/thùng): tháng 9: 80,58; tháng 10: 87,66; tháng 11: 91,15; tháng 12: 100,02; tháng 1: 104,34; tháng 2: 109,63; tháng 3: 118,87; lẽ ra phải để doanh nghiệp điều chỉnh giá bám sát diễn biến giá thế giới, nhưng để thực hiện Chỉ thị số 2164/CT-TTg ngày 30/11/2010 của Thủ tướng Chính phủ về việc tiếp tục đẩy mạnh sản xuất, bảo đảm cân đối cung cầu hàng hoá, dịch vụ, bình ổn giá cả thị trường trong dịp Tết Nguyên đán, trong đó giao Bộ Tài chính chủ trì, phối hợp với Bộ Công Thương “*áp dụng các biện pháp tài chính, tiền tệ, thuế để giữ bình ổn giá xăng dầu*”, Liên Bộ đã yêu cầu các doanh nghiệp không tăng giá và ngay từ giữa tháng 01/2011 Bộ Tài chính đã thực hiện điều chỉnh giảm thuế nhập khẩu xăng, diesel xuống 0% và đến ngày 24/02/2011 tiếp tục giảm thuế nhập khẩu xuống 0% đối với dầu madút và dầu hoả. Mức thuế nhập khẩu đối với xăng, dầu madut giảm xuống 0% tiếp tục được giữ cho đến nay. Do giảm thuế nhập khẩu các mặt hàng xăng, dầu nên giảm thu ngân sách trong 9 tháng đầu năm 2011 ước khoảng 17.311 tỷ đồng. Song song với việc giảm thuế nhập khẩu, trong thời gian từ ngày 22/10/2010 đến trước 10 giờ ngày 24/2/2011 Liên Bộ Tài chính - Công Thương cho phép các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu đầu mỗi 3 lần nâng mức sử dụng Quỹ Bình ổn giá để bù đắp phần chênh lệch giá cơ sở cao hơn giá bán hiện hành đối với xăng (từ 550 đồng/lít lên 1.650 đồng/lít), dầu hoả (từ 700 đồng/lít lên 2.150 đồng/lít), dầu ma dút (từ 250 đồng/kg lên 1.400 đồng/lít), riêng điêden là 4 lần (từ 550 đồng/lít lên 2.300 đồng/lít), tổng mức sử dụng Quỹ Bình ổn giá xăng dầu khoảng 6.396 tỷ đồng.

Sau khi sử dụng hết các công cụ bình ổn giá nêu trên, giá xăng dầu thế giới tiếp tục tăng, nếu không thực hiện điều chỉnh giá thì doanh nghiệp gặp khó khăn và chênh lệch giá giữa nước ta (thấp) và các nước lân cận (cao) sẽ tiếp tục doãng ra dẫn đến tình trạng buôn lậu xăng dầu ở các tỉnh phía nam diễn ra phức tạp; Vì vậy, Chính phủ đã chấp thuận để các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu đầu mỗi điều chỉnh 2 lần tăng giá xăng, dầu trong những tháng đầu năm 2011 (lần đầu thực hiện vào ngày 24/2/2011 và lần thứ hai vào ngày 29/3/2011).

Từ cuối tháng 5/2011, giá xăng dầu thị trường thế giới có lúc tăng, lúc giảm nhưng chưa rõ xu hướng biến động và phải tính giá cơ sở bình quân 30 ngày, nên giá vẫn đứng ở mức cao nên chưa có cơ hội để giảm giá.

Cuối tháng 8/2011 căn cứ diễn biến giá thị trường thế giới và giá thực nhập của doanh nghiệp; với điều kiện cho phép, Bộ Tài chính đã yêu cầu doanh nghiệp thực hiện việc giảm giá xăng 500 đồng/lít; giảm giá dầu hoả, dầu dieden 300đ/lít.

Đến ngày 10/10/2011 căn cứ diễn biến giá thị trường thế giới; với điều kiện cho phép, Bộ Tài chính đã yêu cầu doanh nghiệp tiếp tục giảm giá dầu hoả 300đ/lít, dầu dieden 400đ/lít.

Như vậy, với việc điều hành giá xăng dầu từ đầu năm 2011, trong bối cảnh giá thế giới những tháng đầu năm liên tục biến động theo xu hướng tăng, lẽ ra các doanh nghiệp phải được quyền điều chỉnh giá tăng bám sát giá thế giới, nhưng để thực hiện nhiệm vụ kiềm chế lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô các doanh nghiệp tạm thời chưa được thực hiện quyền được định giá xăng dầu quy định tại điểm a, điểm b khoản 3 Điều 27 Nghị định số 84/2009/NĐ-CP mà phải chấp hành các biện pháp bình ổn giá của Nhà nước để cơ bản giữ bình ổn giá khi giá cơ sở tăng cao; nếu được điều chỉnh tăng thì chỉ tăng ở mức độ có kiểm chế và thực hiện việc giảm giá ngay khi có điều kiện.

Về biện pháp điều hành trong thời gian tới:

Trước mắt: Bộ Tài chính phối hợp với Bộ Công Thương kiện toàn Quy chế hoạt động của Tổ giám sát giá xăng dầu. Thực hiện kiểm tra, công khai minh bạch thông tin về kinh doanh xăng dầu, thực hiện việc quản lý, điều hành giá xăng dầu theo quy định tại Nghị định số 84/2009/NĐ-CP.

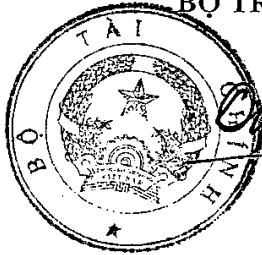
Về dài hạn: Sơ kết, đánh giá tình hình thực hiện Nghị định số 84/2009/NĐ-CP trong đó có nội dung về quản lý điều hành giá, về Quỹ Bình ổn giá xăng dầu để sửa đổi, bổ sung và hoàn thiện. Thực hiện kiểm toán, thanh tra, kiểm tra toàn diện Tập đoàn Điện lực Việt Nam, các đầu mối nhập khẩu kinh doanh xăng dầu, có các chế tài xử lý các vi phạm pháp luật về giá, ngăn ngừa sự biến động không hợp lý của giá cả.

Bộ Tài chính xin trả lời chất vấn và trân trọng cảm ơn sự quan tâm của Đại biểu./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Ban Dân nguyện - UB TVQH;
- Đ/c Chủ nhiệm Văn phòng QH;
- Đ/c Bộ trưởng, Chủ nhiệm VPCP;
- Văn phòng Chính phủ;
- Tỉnh uỷ, HĐND, UBND tỉnh, thành phố;
- Vụ Dân nguyện- VPQH;
- Văn phòng Bộ (3);
- Lưu: VT, QL.G.

BỘ TRƯỞNG

Châu Đức

Vương Đình Huệ